

Ochrana lovných druhů

Příloha III k úmluvě vyjmenovává druhy živočichů, jejichž využívání, odchyt a usmrcování člověkem, např. pro účely myslivecké a rybářské, by mělo být omezeno, nebo alespoň regulováno tak, aby nedošlo k ohrožení populací těchto druhů v přirozeném prostředí.

Týká se to především řady našich savců a ptáků, s výjimkou některých velmi hojných druhů, jako jsou vrabec, špaček, vrána, havran, straka a myšovití hlodavci.

Sova pálená

Příloha IV pak uvádí nehumánní až destruktivní způsoby zabíjení zvířat, které by měly být zakázány. Patří sem především:

Smyčky a pytlácká oka. Lepidla a háčky na ptáky. Živá zvířata a ptáci jako živá návnada. Zařízení pro osvětlení terčů. Výbušniny s výjimkou lovu velryb. Sítě a pastě, jestliže jsou použity k zabíjení ve velkém měřítku nebo k zabíjení bez výběru. Jed a návnady s jedem, zaplynování a vykuřování. Poloautomatické nebo automatické zbraně se zásobníkem schopným pojmout více než dva náboje. Letadlo a motorové vozidlo v pohybu.

Zvláštní pozornost je zde věnována i stěhovavým druhům živočichů - s důrazem na spolupráci členských zemí při výzkumech a znovuzavádění vymizelých druhů a důslednou kontrolu při rozšiřování nepůvodních druhů do přírody.

Fungování Bernské úmluvy

Hlavním rozhodujícím a koordinujícím orgánem bernské úmluvy je tzv. stálý výbor v němž jsou zastoupeny všechny členské země. Stálému výboru slouží malý profesionální sekretariát pracovníků oddělení životního prostředí Rady Evropy. Zasedání se mohou jako pozorovatelé účastnit i nevládní organizace, jednotliví ochránci přírody a samozřejmě i nečlenské země.

Stálý výbor může měnit seznamy chráněných druhů a činit doporučení k ochraně přírody jednotlivým zemím, generálnímu sekretáři a parlamentu shromáždění Rady Evropy. Členské země předkládají každé dva roky zprávu o plnění konvence a o stavu ochrany přírody, včetně legislativního zabezpečení.

Česká republika je pozorovatelem od roku 1991 a i přesto, že přistoupení schválila vláda ČR 11. srpna 1993 (s výhradou vůči zákazu o používání poloautomatických nebo automatických zbraní se zásobníkem schopným pojmout více než 2 náboje, protože jsou u nás používány k mysliveckým účelům), není zatím řádným členem.

Moravský ornitologický spolek
P. O. Box 65
750 65 Přerov 2

Nadace MEKKA (Moravská ekologická komunikační agentura)
Kpt. Nálepků 6, 772 00 Olomouc
Tel./fax: (068) 522 62 56

Bernská úmluva, ediční řada Mezinárodní dohody.
Autor textu Jiří Šafránek (MOS), ilustrace Václav Plšek (MOS). Zpracováno na základě informací poskytnutých MŽP ČR.

Vydáno v roce 1995 u příležitosti Evropského roku ochrany přírody '95 (European Nature Conservation Year '95) za podpory Regional Environmental Center (REC) Budapest.

Mezinárodní dohody

Bernská úmluva

**Úmluva o ochraně evropské
fauny a flóry a přírodních
stanovišť**

**Vydal
Moravský ornitologický spolek
ve spolupráci
s Nadací MEKKA (Moravská ekologická
komunikační agentura)**

Ochrana přírody mezinárodně

Současný stav ohrožení přírody na planetě Zemi vyvolává potřebu účinných kroků na její ochranu. Protože příroda nezná státní hranice, ekologické aktivity musí být prováděny společně bez ohledu na státní příslušnost. V návaznosti na iniciativy Organizace spojených národů a v duchu její Charty byly proto od sedmdesátých let našeho století přijímány **mezinárodní dohody o ochraně přírody**. Vzhledem k "železné oponě", za níž byla Česká republika po čtyřicet let izolována, se náš stát na těchto významných mezinárodních dohodách nepodílel.

Křepelka polní

Až po nastoupení cesty k demokracii v r. 1989 se otevřela možnost přístupu ČR k jednotlivým dohodám. V roce 1990 naše republika přistoupila k **Ramsarské úmluvě** (Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva), později k **Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví** (1991), k **Washingtonské úmluvě** (CITES, v r. 1992) a v roce 1994 k **Úmluvě o biologické rozmanitosti**, k **Bernské úmluvě** (Úmluva o ochraně evropské divoké flóry a fauny a přírodních stanovišť) a k **Bonnské úmluvě** (Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů).

Co je Bernská úmluva?

Úmluva o ochraně evropské fauny, flóry a přírodních stanovišť (Bernská úmluva) (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats)

Bernská úmluva vznikla na návrh Rady Evropy ve švýcarském Bernu 19. září 1979 a je zaměřena na ochranu evropské fauny, flóry a přírodních stanovišť. Na její přípravě se podílely i významné ochranné organizace jako například IUCN - Mezinárodní svaz ochrany přírody, WWF - Světový fond pro přírodu a RSPB - Královská společnost pro ochranu ptáků.

Priority Bernské úmluvy pak nejlépe vystihují některé části její preambule, která říká:

Členské státy Rady Evropy a ostatní signatáři tohoto dokumentu

- uznávají, že divoká flóra a fauna tvoří přírodní dědictví, jehož estetické, vědecké, kulturní, rekreační, ekonomické a další jemu vlastní hodnoty je třeba uchovávat a předávat dalším generacím

- uznává, že divoká flóra a fauna hrají důležitou úlohu v udržování biologické rovnováhy

- jsouce si vědomi toho, že ochrana přirozených stanovišť je nezbytným prvkem ochrany a zachování divoké flóry a fauny

- uznávajíce, že by vlády při stanovení svých celostátních cílů a programů měly vzít v úvahu zachování divoké flóry a fauny a že by měla být navázána mezinárodní spolupráce zejména pro ochranu stěhovavých druhů

Kudlanka nábožná

Ochrana chráněných druhů

V Bernské úmluvě jsou stanoveny závazky smluvních stran ohledně speciální ochrany, která má být poskytnuta druhům, vyjmenovaným v přílohách I, II a III.

V příloze I je zahrnuto sice 493 přísně chráněných rostlin, většina však roste jen v západní a jižní Evropě a pouze 12 druhů uvedených vyšších rostlin je součástí i naší flóry. Již dnes se však pracuje na doplnění seznamu o ohrožené druhy střední a východní Evropy.

Rys ostrovid

Příloha II obsahuje seznam více než 580 přísně chráněných živočichů, které je zakázáno odchyťovat z přírody (včetně vybírání vajec ptáků), obchodovat s nimi, držet v zajetí, záměrně zabíjet nebo poškozovat stanoviště sloužící k jejich rozmnožování a odpočinku.

Přistoupit k této úmluvě by pro nás znamenalo přísně chránit všechny druhy netopýrů, křečka polního, vlka, medvěda. Z ptáků pak všechny druhy potáplic, dravce, sovy, šplhavce i většinu potápek, volavek, racků, bahňáků, chřástalů a pěvců. Tedy o 8 druhů netopýrů a přes 60 druhů ptáků více, než které chráníme dnes vyhláškou 395/92. Nechybí zde samozřejmě ani plazi, obojživelníci a ohrožené druhy hmyzu.